

PATVIRTINTA

Joniškio „Saulės“ pagrindinės mokyklos
direktoriaus 2024 m. sausio 19 d.
įsakymu Nr. V-19

JONIŠKIO „SAULĖS“ PAGRINDINĖS MOKYKLOS REAGAVIMO Į SMURTINĮ ELGESĮ MOKYKLOJE ATMINTINĖ

I SKYRIUS SMURTO MOKYKLOJE APIBRĖŽIMAS

Smurtas mokykloje tai:

- kito žmogaus mušimas per veidą, rankas, kojas, pilvą, nugarą, užpakalį;
- nužudymas ar kėsینimasis nužudyti;
- pistoleto, šautuvo, automato atsinešimas ar panaudojimas mokykloje ar jos teritorijoje;
- peilių, lazdų, kitų šaltojo ginklo nešiojimas ar panaudojimas;
- petardų, kitų sprogstamųjų medžiagų nešiojimas ar panaudojimas;
- pastūmimas, kad kitas nugriūtų ar susižalotų;
- kojos pakišimas, kad kitas nugriūtų ar susižalotų;
- daiktų mėtymas į kitą žmogų;
- kito žmogaus daiktų naikinimas;
- rankos užlaužimas;
- kandžiojimas;
- sprigtai, skausmingi odos trynimai;
- tempimai prieš kito žmogaus valią;
- apipylimas vandeniu ar kitais skysčiais;
- drabužių plėšymas;
- dūrimas peiliu, rašikliu ar kitu daiktu;
- draskymas nagais;
- tampymas už plaukų;
- smauginimas;
- bet koks kitoks skausmo sukėlimas.

II SKYRIUS MOKYKLOS DARBUOTOJO VEIKSMŲ SMURTINIO ELGESIO METU (JEI SMURTA PATIRIA DARBUOTOJAS)

Mokyklos darbuotojai – pedagogai, techninio personalo darbuotojai, kiti mokyklos darbuotojai (toliau – darbuotojai).

1. Įvykiai, kai mokyklos darbuotojui nėra rizikos (arba yra maža rizika) patirti fizinę ar kitokią žalą: paprašyti tiek nukentėjusįjį, tiek smurtautoją parašyti įvykio paaiškinimą. Šie dokumentai gali būti vėliau daug atidžiau išanalizuoti ir reikalingi kitoms institucijoms. Pavesti su smurtinio nusikaltimo dalyviais pasikalbėti socialiniam pedagogui. Raštu pranešti tėvams / globėjams. Rekomenduoti įvykio dalyviams nueiti pas psichologą. Klasės vadovas smurtautojo tėvus / globėjus raštu informuoja (Mano dienyne ar el. paštu), kad jie turi imtis priemonių, kad toks įvykis mokykloje nepasikartotų.

2. Įvykiai, kai mokyklos darbuotojui yra rizika patirti fizinę ar kitokią žalą:

Veiksmai smurtinio įvykio metu:

įvykis turi būti nutrauktas. Jeigu darbuotojas nusprendžia, kad įsikišti gali būti pavojinga jo sveikatai ar gyvybei, jis turi pasišalinti ir privalo nedelsdamas pranešti policijai bendruoju skubios pagalbos tarnybų numeriu 112. Įvykį jis turi stebėti tik per saugų atstumą, esant galimybei kviesti į pagalbą kitus darbuotojus.

būtina apsaugoti mokinių sveikatą ir gyvybę. Jeigu mokinys turi pavojingą daiktą/ginklą, darbuotojas turi siekti, kad kuo daugiau mokinių būtų evakuota iš pavojingos zonos.

nukentėjusiesiems reikia suteikti būtinąją pagalbą. Jeigu mokiniai ar suaugę asmenys yra sužaloti, darbuotojai turi suteikti pirmąją medicinos pagalbą arba pakviesti medicinos darbuotojus.

neproprovokuoti dar didesnės užpuoliko agresijos. Bet kokia kritika, rėkimas, moralizavimas, net paniškas elgesys gali netiesiogiai išprovokuoti dar sunkesnes pasekmes. Jeigu darbuotojas negali profesionaliai elgtis krizinėje situacijoje, jis turi pasišalinti.

ramiai elgtis ir teikti aiškias instrukcijas. Kilus panikai, užpuolimo atveju mokiniams, mokyklos darbuotojams labai svarbu pateikti paprastas, aiškias instrukcijas (pavyzdžiui, „Dabar greitesniu žingsniu išeikite iš mokyklos, su niekuo nebendraudami“, „Dabar eik tiesiai į mokytojų kambarį, surink numerį 112 ir pranešk, kad mokykloje panaudotas šaunamasis ginklas, yra sužeistųjų, eik dabar“ ir pan.).

III SKYRIUS MOKINIO VEIKSMAI SMURTINIO ELGESIO METU (JEI SMURTĄ PATIRIA MOKINYS)

Papasakoti. Svarbiausias dalykas – papasakoti apie tai mokytojui, klasės vadovui, tėvams, draugui ar kitam asmeniui, kuriuo pasitikima. Pasistengti kuo greičiau pasitraukti ir susirasti saugią vietą. Skriaudėjui bus sunkiau tęsti savo veiksmus. Vengti vienam būti vietose, kuriose dažnai lankosi skriaudėjai. Stengtis į šias vietas eiti tada, kai ten yra daugiau žmonių. Stengtis užsirašyti ar kitaip užfiksuoti įvykių detales. Tai padės vėliau aiškinantis įvykio aplinkybes. Nenaudoti atsakomųjų veiksmų (t. y. smurto) prieš skriaudėjus. Nesistengti smurto įveikti vienam. Niekas negali smurtinio elgesio įveikti vienas. Apie pastebėtą smurtą gali pasikalbėti su mokyklos psichologu, nemokamu telefonu 116 111 su Vaikų linijos konsultantais, kreiptis laiškais ir gyvais pokalbiais internetu svetainėje vaikulinija.lt, su Jaunimo linijos (tel. 8 800 28888, www.jaunimolinija.lt) konsultantais, pedagoginių psichologinių tarnybų, vaiko teisių apsaugos institucijų specialistais. Taip pat apie pastebėtą smurtą gali pasikalbėti bei aptarti pagalbos galimybes su Pagalbos vaikams linijos konsultantais (reikėtų skambinti į Vaikų liniją nemokamu telefono numeriu 116 111 ir paprašyti, kad

sujungtų su Pagalbos vaikams linija (darbo laikas I–V nuo 11 iki 19 val.; arba parašyti laišką el. paštu info@pagalbavaikams.lt).

IV SKYRIUS JEI MOKINYS PATIRIA SMURTĄ IŠ MOKYKLOS DARBUOTOJO

Tėvams įtariant, kad vaikas galimai smurtą iš mokyklos darbuotojų, reikėtų nedelsiant apie tai raštu pranešti mokyklos administracijai. Taip pat perduoti su smurtu susijusią informaciją policijai, savivaldybės administracijos švietimo, kultūros ir sporto skyriui, mokyklos steigėjui. Atkreiptinas dėmesys, kad tinkamas ir pagrįstas vaiko žinių ir gebėjimų vertinimas bei kiti vaiko normalios raidos vystymuisi įvertinti skirti veiksmai nelaikomi smurtu prieš vaiką.

V SKYRIUS REKOMENDACIJOS

Kai mokykloje įvyksta smurtinis elgesys, būtina pašalinti stebėtojus. Mokiniai yra smalsūs, jie gali eiti pasižiūrėti, kol įvykis dar nesibaigęs. Griežtai paprašyti, kad nereikalingi asmenys pasišalintų iš įvykio vietos. Paaiškinti, kad vėliau bus suteikta informacija apie įvykį. Kartais įvykis nebūna toks sunkus, bet apie jį sklinda įvairiausių pasakojimų. Vaikai gali patirti didelį stresą, jeigu informacija bus „išpūsta“, todėl ramus darbuotojo elgesys ir adekvatus situacijos vertinimas yra labai svarbu. Kai vyksta smurtinis elgesys, darbuotojas turi greitai pasikviesti į pagalbą kitus darbuotojus. Keli darbuotojai vienu metu gali nutraukti smurtinius veiksmus. Darbuotojas turi būti pasiruošęs greitai mobilizuotis ir atlikti tam tikrus veiksmus. Nusikaltimas gali labai greitai rutuliotis, ilgi svarstymai gali tik pakenkti situacijai. Staigus netikėtas riktelėjimas, nukentėjusio mokinio atitraukimas (ar nunešimas) gali pagerinti situaciją. Smurtinėse situacijose pagrindinis tikslas turi būti nutraukti smurtinius veiksmus, išvengti sužalojimų. Tinka visos priemonės (melas, sutikimas su viskuo). Labiausiai netinka tokie veiksmai, kurie gali paskatinti dar didesnę smurtą.

VI SKYRIUS ĮVYKUS SMURTINIAM ĮVYKIUI

Apie įvykį, mokyklos darbuotojas, kuo greičiau žodžiu ar kitomis informavimo priemonėmis, praneša direktoriui ar kitam administracijos atstovui.

Kai smurtinę situaciją galima suvaldyti, informuoti tik mokyklos administraciją.

Kai smurtinę situaciją nepavyksta suvaldyti, iš karto informuoti policiją bendroju skubiosios pagalbos tarnybų numeriu 112, po to – mokyklos administraciją.

Kviečiamas VGK posėdis, priimamas sprendimas, kokios reikia pagalbos – socialinės, medicininės, teisinės, psichologinės. Kaip toliau bus ugdomas mokinys ir pan.

VGK įvertina, kokią pagalbą gali suteikti mokykla, ar mokyklos specialistai šiuo atveju pakankamai kvalifikuoti dirbti su mokiniais, galbūt reikia kreiptis į kitas tarnybas.

Apie smurtinį atvejį žodžiu ir raštu (Mano dienyne ar el. paštu), informuojami mokinio tėvai / globėjai, kokių veiksmų bus imtasi, kokios pasekmės.

Mokyklos vadovas apie smurtinio elgesio atvejį nedelsdamas, bet ne vėliau kaip tą pačią darbo dieną praneša mokyklos psichologui, prireikus – pedagoginei psichologinei tarnybai ar kitam psichologinės pagalbos teikėjui dėl neatlygintinos psichologinės pagalbos suteikimo smurto dalyviams ir jų tėvams.

Mokyklos vadovas, įvertinęs smurtinio elgesio situacijos sudėtingumą ir grėsmę mokinio, darbuotojo sveikatai ir gyvybei, apie smurtinį elgesį atvejį nedelsdamas, bet ne vėliau kaip kitą darbo dieną, praneša ir prireikus sukauptą informaciją perduoda Valstybės vaiko teisių apsaugos ir įvaikinimo tarnybos teritoriniam padaliniui ir / ar policijai, savivaldybės administracijos švietimo, kultūros ir sporto skyriui, Švietimo, mokslo ir sporto ministerijos Švietimo kokybės ir regioninės politikos departamentui.

Mokykla, turėdama pagrįstos informacijos apie galimus vaiko teisių pažeidimus, neužtikrinamas vaiko teises (tai pagrindžiančius faktus ir priemones, kurių imtasi situacijai išsiaiškinti ir spręsti) perduoda vaiko gyvenamosios vietos Valstybės vaiko teisių apsaugos ir įvaikinimo tarnybos teritoriniam padaliniui, policijai.

Darbuotojai, patyrę / matę smurtą, užpildo formą

Data	Mokinio pavardė vardas	Situacijos, įvykio aprašymas	Formą pildė mokytojas, padėjėjas, specialistas (v. pavardė)	Pastabos